

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 2011 r.

w sprawie warunków organizacji oraz struktury sądowej służby doręczeniowej

Na podstawie art. 131 § 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Sądową służbę doręczeniową tworzy się w ramach środków budżetu sądu, po przeprowadzeniu analizy ekonomicznej doręczeń pism sądowych.

§ 2. 1. Sądowa służba doręczeniowa usytuowana jest w strukturze organizacyjnej oddziału administracyjnego.

2. W budynku sądu wyznacza się pomieszczenia dla sądowej służby doręczeniowej.

§ 3. Sądową służbę doręczeniową stanowią pracownicy zatrudnieni w celu doręczania pism sądowych lub inni pracownicy sądu, z którymi zawarto umowę cywilnoprawną w przedmiocie doręczania pism sądowych jako wykonywania dodatkowych zadań poza godzinami urzędowania sądów, zwani dalej „doręczycielami”.

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378 i Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i 619, Nr 110, poz. 706, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr 220, poz. 1431, Nr 228, poz. 1507, Nr 231, poz. 1547 i Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 67, poz. 571, Nr 69, poz. 592 i 593, Nr 131, poz. 1075, Nr 179, poz. 1395, Nr 216, poz. 1676 oraz z 2010 r. Nr 3, poz. 13, Nr 7, poz. 45, Nr 24, poz. 125, Nr 40, poz. 229, Nr 108, poz. 684, Nr 109, poz. 724, Nr 125, poz. 842, Nr 152, poz. 1018, Nr 155, poz. 1037, Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307.

- § 4. 1.** Doręczyciele wchodzą w skład wyodrębnionego zespołu pracowników w oddziale administracyjnym.
- 2.** Prezes sądu może utworzyć stanowisko doręczyciela koordynatora zespołu, a jeżeli w skład zespołu wchodzi więcej niż piętnaście osób, prezes sądu tworzy takie stanowisko.
- § 5.** Doręczyciele w czasie pełnienia czynności wyposażeni są w identyfikator, wydany przez prezesa sądu; identyfikator zawiera nazwę sądu, imię i nazwisko doręczyciela oraz jego zdjęcie.
- § 6. 1.** W przypadku, gdy w tym samym budynku lub w mieście albo w aglomeracji miejskiej znajduje się kilka sądów, sądowa służba doręczeniowa utworzona w jednym sądzie może świadczyć usługi na rzecz innych sądów.
- 2.** W celu wykonania zadania, o którym mowa w ust. 1, prezesi sądów zawierają porozumienie o współdziałaniu sądów w realizacji doręczeń pism sądowych na danym obszarze.
- 3.** Porozumienie powinno zawierać w szczególności:
- 1)** określenie sądu wykonującego zadania sądowej służby doręczeniowej;
 - 2)** zasady ponoszenia przez poszczególne sądy wszystkich kosztów związanych z bezpośrednim finansowaniem realizacji zadania, przy uwzględnieniu liczby przesyłek oraz obszaru działania proporcjonalnie do udziału każdego sądu;
 - 3)** warunki przystąpienia oraz wystąpienia z realizacji porozumienia.
- § 7.** Prezes sądu zapewnia doręczycielom szkolenia w zakresie prawidłowego doręczania pism sądowych, przepisów dotyczących trybu i sposobu doręczania pism sądowych oraz znaczenia doręczeń dla postępowania sądowego.
- § 8. 1.** Pisma sądowe mogą być doręczane przez doręczycieli w systemie dwuzmianowym.
- 2.** Prezes sądu ustala liczbę doręczycieli, z uwzględnieniem przewidywanej ilości pism sądowych i ustalonego obszaru działania.
- § 9. 1.** Przy wykonywaniu czynności, o których mowa w § 3, doręczyciele korzystają ze środków publicznego transportu zbiorowego.

2. W uzasadnionych przypadkach doręczyciele mogą korzystać z pojazdu pozostającego w dyspozycji sądu lub pojazdu stanowiącego własność lub współwłasność doręczyciela albo pozostającego do jego dyspozycji.

§ 10.1. Przygotowane do wysłania pisma sądowe doręczyciele odbierają w biurze podawczym na podstawie odrębnych zestawień pism przekazanych każdemu doręczycielowi.

2. W zestawieniach, o których mowa w ust. 1, odnotowuje się: sygnaturę akt i datę wysłanego pisma, nazwę adresata i datę przekazania pisma do doręczenia.

§ 11. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości stanowi wykonanie delegacji zawartej w art. 131 § 4 w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 17 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 7, poz. 45).

Sądowa służba doręczeniowa jest dodatkowym podmiotem upoważnionym – zgodnie z art. 131 § 1 k.p.c. – do dokonywania doręczeń pism sądowych.

Analizy z ostatnich lat wykazują, że rocznie sądy powszechne wysyłają za pośrednictwem Poczty Polskiej ponad 40 mln przesyłek, których koszt w 2009 r. wynosił 252.676.390 zł. Z uwagi na nie zawsze zadowalający sposób świadczenia usług przez operatora publicznego, jak również wysokie koszty tych usług, służby doręczeniowe utworzone w sądach częściowo przejmą zadania operatora publicznego oraz innych operatorów pocztowych w rozumieniu ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2008 r., Nr 189, poz. 1159, z późn. zm.), działających na terenie kraju.

Utworzenie w danym sądzie sądowej służby doręczeniowej zapewne spowoduje spadek liczby usług wykonywanych przez operatora publicznego oraz innego operatora pocztowego. Nie jest jednak możliwe w chwili obecnej oszacowanie ewentualnych oszczędności związanych z utworzeniem w danym sądzie sądowej służby doręczeniowej, gdyż projektowane rozporządzenie nie tworzy sądowej służby doręczeniowej, a jedynie stwarza warunki do jej utworzenia przez Ministra Sprawiedliwości na uzasadniony wniosek prezesa danego sądu.

Zgodnie z art. 131 § 3 k.p.c. sądową służbę doręczeniową tworzy i znosi Minister Sprawiedliwości na uzasadniony wniosek prezesa sądu. Fakultatywność tworzenia służb doręczeniowych, będzie zatem uwarunkowana zainteresowaniem kierownictwa jednostki sądowej, w której miałyby zostać zorganizowana tego rodzaju służba.

Mając na uwadze stan finansów publicznych, § 1 projektu przewiduje tworzenie sądowych służb doręczeniowych w poszczególnych sądach pod warunkiem posiadania w budżecie jednostki środków na pokrycie kosztów z tym związanych. Racjonalizacja kosztów wymagać będzie przeprowadzenia analizy ekonomicznej dokonywanych doręczeń pism sądowych. Uzyskane informacje pozwolą na bardziej wiarygodną ocenę niezbędnych wydatków związanych z utworzeniem sądowej służby doręczeniowej przy porównaniu z kosztami ponoszonymi na rzecz usług świadczonych przede wszystkim przez operatora

publicznego, a także realne planowanie wydatków budżetowych w sądach podejmujących inicjatywę organizacji doręczeń przez własne służby.

Zgodnie z projektowanym § 2 ust. 1 sądowa służba doręczeniowa będzie usytuowana będzie w strukturze organizacyjnej oddziału administracyjnego danego sądu. Pomieszczenia sądowej służby doręczeniowej będą wyznaczane w budynku danego sądu, co wynika z projektowanego § 2 ust. 2.

Przepis § 3 projektu stanowi, kto może pełnić czynności doręczania pism sądowych w ramach służby doręczeniowej. Mając na uwadze ograniczone budżety sądów i wątpliwe zwiększanie zatrudnienia do wielkości umożliwiających zapewnienie odpowiedniej liczby etatów z przeznaczeniem na stanowiska doręczycieli, zakłada się, że sądowa służba doręczeniowa tworzona będzie z pracowników sądowych zatrudnianych na etatach doręczycieli, jak również pracowników zatrudnionych na innych stanowiskach, dla których doręczanie pism sądowych stanowić będzie dodatkowe czynności poza godzinami pracy, o ile wyrażą na to zgodę. W tym celu, prezes sądu będzie zawierał z pracownikiem umowę cywilnoprawną na wykonywanie czynności doręczyciela. Rozwiązanie takie umożliwi pozyskanie większej liczby osób niezbędnych do zapewnienia sprawnego doręczania pism sądowych na określonym obszarze działania, bez konieczności znacznego wzrostu zatrudnienia, a w związku z tym powstania kosztów. Znaczenie przesyłek sądowych w postępowaniu sądowym wymaga zagwarantowania bezpiecznego i pewnego ich doręczania, co nie pozwala na powierzenie tego rodzaju zadania osobom niebędącym pracownikami sądów.

Zasady wynagradzania doręczycieli etatowych określą przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie stanowisk i szczegółowych zasad wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury oraz odbywania stażu.

Zgodnie z projektowanym § 4 ust. 1 doręczyciele będą stanowić wyodrębniony zespół pracowników w oddziale administracyjnym. Liczba doręczycieli dostosowana do wielkości sądu, od której uzależniona jest liczba przesyłek sądowych, ustalana będzie przez prezesa sądu. Projektowany § 4 ust. 2 przewiduje możliwość utworzenia przez prezesa sądu stanowiska doręczyciela koordynatora zespołu, a jeżeli w skład zespołu wchodzi więcej niż piętnaście osób, prezes sądu tworzy takie stanowisko.

W związku z tym, że zarówno urzędnicy, jak i inni pracownicy sądów nie są wyposażeni w legitymacje pracownicze, w projektowanym § 5 ustanawia się identyfikatory dla doręczycieli wydawane przez prezesów sądów, które będą jedynym dokumentem potwierdzającym ich tożsamość jako doręczycieli sądowej służby doręczeniowej oraz

zawierać będą dane instytucji – nazwę sądu i jego siedzibę – przez nich reprezentowanej w czasie pełnienia czynności.

W celu ograniczenia kosztów tworzenia służb doręczeniowych, a ponadto w celu właściwego wykorzystania potencjału tych służb, w § 6 projektu dopuszcza się możliwość dokonywania doręczeń pism innych sądów przez doręczycieli zatrudnionych w jednym z sądów funkcjonujących w tej samej miejscowości bądź aglomeracji (np. śląska, gdańska), jeżeli właściwe organy podpiszą porozumienie proponowane w § 6.

Znaczenie doręczeń w postępowaniu sądowym wymagać będzie zapewnienia wyspecjalizowanych doręczycieli, a zatem każdy nowozatrudniony na tym stanowisku pracownik, przed dopuszczeniem go do wykonywania przedmiotowych zadań, powinien w sądzie zostać odpowiednio przeszkolony. Szkolenia jako gwarancja należyście wykonywanej przez doręczycieli pracy i stworzenia wyspecjalizowanej kadry pracowniczej, winny być również przeprowadzane w stosunku do zatrudnionych pracowników, do czego zobowiązuje § 7 projektowanego rozporządzenia.

Dla zapewnienia jak największego stopnia skuteczności doręczeń sądowej służby doręczeniowej, wprowadza się możliwość pracy zmianowej (projektowany § 8 ust. 1).

Zakłada się, że liczbę doręczycieli stosowną do zakresu zadań ustalać będzie prezes sądu występujący o utworzenie służby, ponieważ zna zarówno obsługiwany teren, jak i ilość pism wysyłanych przez sąd.

Przepis § 9 projektu regulują kwestie związane z przejazdami doręczycieli do adresata pisma, mając na uwadze sprawność, warunki terenowe i obszar przez nich obsługiwany. Ponieważ nie przewiduje się zakupu środków transportu, doręczyciele pokonujący znaczne odległości upoważnieni będą do korzystania głównie z komunikacji publicznej, a tylko w wyjątkowych uzasadnionych sytuacjach – z innych pojazdów, wskazanych w § 9 ust. 2 projektu.

Projektowanym przepisem § 10 określa się zasady postępowania z pismami przeznaczonymi do wysłania przez doręczycieli poprzez wskazanie sposobu ich ewidencji i komórki organizacyjnej, z której będą odbierane.

Proponowane w § 10 ust. 2 zestawienia stanowić będą także dokument dla dokonywania rozliczeń wykonywanych przez doręczycieli zadań z możliwością kontroli sprawności doręczeń przez ten podmiot.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje regulacja.

Projektowane rozporządzenie oddziaływać będzie na doręczycieli i adresatów pism sądowych.

2. Konsultacje społeczne.

Przedmiotowy projekt podlega zaopiniowaniu przez kierownictwo sądów apelacyjnych i sądów okręgowych oraz Krajową Radę Sądownictwa, Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia” i Stowarzyszenie Sędziów „Themis”.

Większość prezesów odnosząc się do projektu uznała koncepcję powołania sądowej służby doręczeniowej za uzasadnioną i dającą szansę na większą skuteczność i szybkość doręczeń przesyłek sądowych.

Tylko nieliczni zgłosili zastrzeżenia, że takie rozwiązanie umożliwi dokonywanie doręczeń jedynie do podmiotów mających siedziby lub miejsce zamieszkania w mieście, w którym znajduje się sąd i nadal duży procent korespondencji będzie wysyłany w sposób konwencjonalny poprzez operatora pocztowego.

Uwagi, co do konieczności dokonywania analizy ekonomicznej doręczeń przez sądową służbę doręczeniową przed jej utworzeniem, pozostawienia do dyspozycji prezesa sądu obszaru, na którym dokonywałyby doręczeń służby doręczeniowe, jak również możliwości dokonywania doręczeń przez pracowników sądów w ramach umów cywilnoprawnych zgłoszone przez prezesów zostały uwzględnione w projektowanych przepisach rozporządzenia.

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt rozporządzenia został zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami na projektem rozporządzenia w trybie i na zasadach ustawy o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych.

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na wydatki oraz dochody sektora publicznego. Sądowa służba doręczeniowa tworzona będzie, stosownie do art. 131 § 3 k.p.c., w drodze zarządzenia Ministra Sprawiedliwości, a koszty związane z jej tworzeniem będą przedstawiane przez prezesów sądów występujących z wnioskiem o utworzenie i pokrywane, z oszczędności uzyskanych w wyniku rezygnacji z usług

operatora, z części 15 budżetu „sądy powszechne”. Wprowadzenie projektowanych rozwiązań nie będzie angażowało środków budżetu państwa, a w konsekwencji nie będzie generowało kosztów wymagających sfinansowania.

Przewidziany w § 9 ust. 1 wymóg korzystania przez doręczycieli ze środków publicznego transportu zbiorowego ma na celu zagwarantowanie – ze względu na rodzaje środków publicznych i łatwość dostępu do nich – sprawności przemieszczania się pracowników podczas wykonywania swoich zadań. W sytuacji, kiedy nie byłoby możliwości dotarcia do adresata za pomocą środków komunikacji publicznej dopuszcza się możliwość skorzystania w pierwszej kolejności z pojazdu pozostającego w dyspozycji sadu lub pojazdu stanowiącego własność lub współwłasność doręczyciela albo pozostającego do jego dyspozycji.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym także na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

7. Zgodność regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI